

Gouden weken

Maak een mooie start met KiVa!

Met KiVa de gouden weken in

KiVa helpt scholen om een veilige en positieve leeromgeving te creëren, waar elk kind zich thuis voelt. Met een wetenschappelijk onderbouwd programma geven we leerkrachten concrete tools in handen en leren we kinderen sociale vaardigheden die ze hun hele leven meenemen. Zo versterken we de groepsdynamiek en pakken we pesten effectief aan.

Onze aanpak is preventief, positief en oplossingsgericht. We geven scholen de middelen om structureel te bouwen aan een sterke, hechte schoolgemeenschap — met een impact op het welzijn en de ontwikkeling van elk kind die verder reikt dan dit schooljaar alleen.

Met deze lesbrief zet je samen met de hele school een mooie eerste stap tijdens de gouden weken. Elkaar leren kennen en op een fijne manier de groep vormen legt een stevige basis voor de rest van het jaar. En daar helpen we je graag bij!

Deze lesbrief

Omdat ontmoeten een cruciaal moment is, hebben we deze lesbrief samengesteld met allerlei leuke kennismakingsoefeningen. Ook vind je onderaan leuke werkvormen om willekeurig groepjes te maken. Want daar kun je nooit genoeg van hebben!

Aandacht besteden aan kennismaken en veel wisselen in groepjes, zijn twee makkelijke tools die direct invloed hebben op positieve groepsvorming.

Gebruik deze lesbrief om de gouden weken dit jaar vorm te geven!

Samen kennismaken: de basis voor een sterke groep

Een positieve en veilige sfeer in de klas begint bij goed kennismaken. Kinderen die elkaar beter kennen, voelen zich sneller verbonden en durven zichzelf te zijn. Dit helpt niet alleen bij het opbouwen van een hechte groep, maar voorkomt ook misverstanden en pestgedrag.

Besteed bewust tijd aan kennismakingsactiviteiten, niet alleen aan het begin van het schooljaar, maar ook na vakanties of wanneer een nieuwe leerling instroomt. Stimuleer veel contact tussen de kinderen en moedig hen aan om zowel overeenkomsten als verschillen te ontdekken. Dit bevordert wederzijds begrip en zorgt ervoor dat kinderen mét elkaar praten in plaats van over elkaar. Door oprechte interesse te tonen in elkaar, leren kinderen niet alleen over zichzelf, maar ook hoe ze op een positieve manier met anderen omgaan.

Voor de klas heb jij een belangrijke rol in het begeleiden hiervan. Door het goede voorbeeld te geven en kennismaking te stimuleren, draag je bij aan een fijne en veilige groepsdynamiek waarin iedereen zich gezien en gewaardeerd voelt.

Namenspel: knoop het in je oren

Benodigheden: lang touw

Ga met de kinderen in een kring staan met een touw zo lang dat iedereen in de kring het touw kan vasthouden met beide handen. Knoop de uiteinden van het touw aan elkaar vast.

We spelen zo een namenspel. Het doel is om de knoop in het touw rond te laten gaan naar een klasgenoot. Terwijl de knoop op weg is naar de ander noemt iedereen de naam van die persoon. Wanneer de knoop is aangekomen bij de juiste persoon, begint die met de volgende naam. De rest van de groep blijft deze naam zeggen tot de knoop op zijn plek is.

Variatie:

- Ga de namenlijst op alfabetische volgorde af (zo komt iedereen aan de beurt).
- Zeg bij elke naam of de knoop met de klok mee of tegen de klok ik moet worden doorgegeven

Overeenkomsten zoeken

Met deze verbindende activiteit ontdekken kinderen welke overeenkomsten ze hebben met anderen in de klas. De kinderen worden verdeeld in groepjes van drie of vier kinderen en krijgen drie minuten de tijd om zo veel mogelijk overeenkomsten te vinden. Met de voorbeelden die je geeft, beïnvloed je de richting waarin de kinderen zullen denken. Kies daarom bewust je voorbeelden.

Jullie gaan de komende drie minuten proberen zoveel mogelijk overeenkomsten te vinden waar iedereen uit het groepje aan voldoet. De overeenkomsten gaan bijvoorbeeld over je hobby's, favoriete plekken, hoe je eruit ziet, dingen die je (mee)gemaakt hebt of plaatsen waar je naartoe bent geweest. Alles mag!

Na drie minuten worden de eigenschappen opgelezen en geteld. Het is mogelijk om hierna door te gaan. De groepjes worden samengevoegd tot 6-8 kinderen. Opnieuw krijgen ze drie minuten om overeenkomsten te vinden waar iedereen aan voldoet. De groepjes kunnen nu opnieuw samengevoegd worden, totdat je met de hele klas een aantal overeenkomsten probeert te vinden.

Ik ben vast de enige die

Het is leuk om te kijken of kinderen iets kunnen bedenken waarin ze uniek zijn: een hobby, een eigenschap, een lichamelijk kenmerk, de thuissituatie etc. Ga met elkaar in een kring zitten.

Benoem iets waarvan jij denkt dat alleen jij dat hebt in deze klas. Ben je niet aan het woord, luister dan goed. Herken je jezelf in wat er wordt gezegd, ga dan staan. Staat er iemand? Dan ben je daarin niet uniek. De beurt gaat door naar de volgende, je komt vanzelf weer aan de beurt, ondertussen heb je bedenktijd!

Ga door tot elk kind iets unieks van zichzelf gevonden heeft. Hebben kinderen moeite met het bedenken van iets unieks? Laat ze dan hun verschillende levensjaren bij langslopen. Toen ik één jaar was...

Verdeel het spel eventueel op verschillende momenten van de dag of de week zodat de kinderen meer tijd krijgen om iets te bedenken.

Dit ben ik! Een collage over jezelf

Laat de kinderen een collage maken die bij ze past. Maak gebruik van tijdschriften en/of afbeeldingen op het internet. Je kunt de kinderen ook digitaal een collage laten maken. Maak ter inspiratie van tevoren een eigen collage. Noem zelf eigenschappen waarop je trots bent, maar ook mindere eigenschappen. Jouw voorbeeld heeft invloed op de diepgang die de kinderen zelf maken.

Vandaag gaan jullie een collage maken. Als de collage af is dan is daar van alles in te zien wat bij jou past. Maak bijvoorbeeld gebruik van kleuren die je mooi vindt, hobby's die je hebt, artiesten waar je fan van bent, tv-programma's die je leuk vindt en eigenschappen die goed bij je passen.

Bespreek met de kinderen klassikaal enkele collages. Vraag of een kind het goed vindt om zijn/haar collage met de groep te bespreken.

Wat zien we op jouw collage? Waarom heb je daarvoor gekozen?

Wat zegt deze collega over jou?

Variatie: zoek de verschillen

In collages bespreken. Welke verschillen zien de kinderen? Welk 'verschil' van de ander zouden we wel willen hebben? Zie je ook overeenkomsten in de verschillen?

Fake news?

Tijdens deze activiteit mogen de kinderen twee nieuwtjes over zichzelf schrijven die de meeste kinderen uit hun klas nog niet over ze weten, maar wel met de klas willen delen. Daarnaast mogen ze iets over zichzelf schrijven wat niet waar is. Je kunt de kinderen een thema meegeven zoals een vakantie of je hobby's. Geef de kinderen de volgende tip mee:

Kies bijzondere waarheden waarvan je klasgenoten mogelijk zullen denken dat het echt niet gebeurd kan zijn. Bedenk daarnaast fake-news dat nog wel geloofwaardig is, zoals 'ik heb ooit meegedaan aan een talentenjacht'. Daar trappen je klasgenoten misschien wel in, 'ik heb een krokodil onder mijn bed uit huis gejaagd' is alleen geloofwaardig als je in de jungle woont!

Ieder kind vertelt alle drie de nieuwtjes aan de klas. Het is de bedoeling dat de klas gaat raden welke van de drie niet waar is. Met andere woorden: welk bericht is fake-news?

Dit past bij mij! Karaktereigenschappen

Hang in de klas een aantal vellen papier op. Zorg dat op elk papier één karaktereigenschap staat. Kies uit de eigenschappen in bijlage 1 'lijst met eigenschappen' of gebruik een eigen set met kwaliteiten of eigenschappen. Laat een paar vellen leeg en vraag de kinderen om nog een aantal eigenschappen te verzinnen.

Iedereen is verschillend. Niet alleen aan de buitenkant, maar ook aan de binnenkant. Een onderdeel van je binnenkant is je karakter. Je karakter is iets wat jou kenmerkt. Het zijn je eigenschappen. Om ons heen zien we verschillende eigenschappen hangen. Welke karaktereigenschappen heb jij allemaal? Schrijf daar je naam op.

Geef alle kinderen de tijd om langs de eigenschappen te lopen. Bespreek het resultaat klassikaal.

- Hoe vond je het om eigenschappen te kiezen die goed bij jou passen?
 - Wat vond je moeilijk? Wat vond je makkelijk?
- Waren er eigenschappen waarover je twijfelde?
- Wat zijn opvallende dingen die je ziet?
- Zijn er bepaalde eigenschappen waar veel of weinig namen staan?
 - Wat zouden we daar mee kunnen doen?
- Zijn er eigenschappen waar voornamelijk meisjes of voornamelijk jongens hun naam hebben opgeschreven?
 - Wat zegt dat?

Dat bepaalde karaktereigenschappen vaker voorkomen bij jongens of bij meisjes wil niet zeggen dat ze ook beter passen bij een jongen of een meisje. Het is juist leuk dat er verschillen bestaan, het maakt je uniek! Soms is het spannend om iets unieks te laten zien of vertellen, maar wanneer je dat durft zal je merken dat je niet de enige bent. Iedereen heeft iets unieks! Als jij ergens goed in bent, kan je een ander iets leren. Ook jij kan weer iets anders van je klasgenoten leren.

Dat was nog eens een grap

Laat kinderen nadenken over een grappig moment dat ze onlangs hebben beleefd buiten schooltijd. Laat ze eventueel een foto of item meenemen dat bij het verhaal hoort. Wat gebeurde er, wie was erbij en waarom was het grappig?

Met deze opdracht horen kinderen verhalen van elkaar die anders mogelijk niet met de klas waren gedeeld. Omdat de verhalen zich voordoen in de privé-situatie is het ook een leuke manier voor kinderen om automatisch meer te weten te komen over de ander. Hoor je zelf ook iets nieuws? Vraag er dan op door! Zo geef je het goede voorbeeld.

De wind waait voor...

Eén kind staat in het midden van de kring. Alle andere kinderen zitten op een stoel (er is dus één) stoel te weinig.

Wanneer je in het midden van de kring staat, mag je iets verzinnen en zeggen: de wind waait voor... Stel je wilt weten wie er allemaal (net als jij) van planten houdt. Dan zeg je.. 'De wind waait voor iedereen die van planten houdt'.

Iedereen die van planten houdt moet dan opstaan en snel op zoek naar een nieuwe stoel. Als alle stoelen weer bezet zijn, blijft er één kind over. Dit kind is nu aan de beurt om iets te verzinnen. Voor hoeveel kinderen waait er deze keer een wind?

Drie op een rij

Alle kinderen hebben een bingokaart, zie bijlage 2 'bingokaart'.

Jullie lopen zo door de klas, op zoek naar klasgenoten die de afgelopen week iets hebben gedaan dat op je bingokaart staat. Iemand gevonden? Vraag dan om een handtekening in het juiste vakje als bewijs. Heb je drie op een rij? Dan heb je gewonnen! Je mag niet meer dan één handtekening per klasgenoot verzamelen! [Ga in de tweede ronde voor een volle kaart.](#)

Wil je dit spel met meer structuur laten verlopen, kies dan voor een binnen- en buitenkring. De kinderen staan in tweetallen tegenover elkaar en krijgen 30 seconden om elkaar maximaal twee vragen te stellen. Bij een goed antwoord mag er geen tweede hokje meer worden afgestreept. Geef elke 30 seconden een signaal; de kinderen in de buitenkring schuiven één plek door.

Proppen maar

Je mag zo drie feiten over jezelf opschrijven. Probeer feiten op te schrijven waarvan je denkt dat (bijna) niemand in de klas dit weet. Zorg wel dat het dingen zijn die anderen van je te weten mogen komen. We gaan er namelijk een spel mee doen. Denk aan dingen die je graag doet na schooltijd, het beroep van je ouders, het coolste van je kamer of iets dat je heel leuk vindt of goed kan. Zet je naam niet op het papier. Als je drie dingen hebt opgeschreven mag je een prop van je papier maken.

De kinderen gooien hun prop papier door het lokaal. Laat ze een prop in de buurt oppakken en nogmaals rondgooien. Nu weet niemand meer van wie welke prop is. Om de beurt pakken kinderen een prop papier op, lezen voor wat er op het papier staat en proberen te raden van wie de prop papier is. Weten ze het niet? Dan leggen ze de prop weer op de grond. Degenen van wie de prop het langst overblijven, zijn de winnaars!

Wat moet ik van jou weten?

Een van de tips van de Week Tegen Pesten is een warme band creëren met de kinderen. Een warme band tussen leerkracht en leerling helpt bij het voorkomen van pestgedrag. Kinderen met een sterke band met hun meester of juf zijn vaak meer gemotiveerd om in te grijpen bij pesten en ondersteunen sneller de gepeste.

Tijdens deze activiteit krijgen de kinderen de kans iets over zichzelf te vertellen en daarbij dingen te delen waar ze enthousiast over zijn of zich betrokken bij voelen.

Jij krijgt als leerkracht zicht op de interesses/vaardigheden van deze kinderen. Dit helpt om te bedenken welke verantwoordelijkheden je aan de klas of bepaalde kinderen kan geven. Deel papier uit en laat de kinderen antwoord geven op onderstaande vragen. Vraag ze om de vragen serieus te beantwoorden, ze mogen er best even over nadenken.

- Wat vind jij belangrijk in de klas?
- Wat moet ik van je weten?
- Waar ben jij heel goed in?
- Wat vind je leuk om te doen?
- Wat zou je dit jaar willen leren?
- Waarbij zou jij wel willen helpen op school?
- Wat doet de juf/meester nog, dat je best zelf kan?
- Is er iets in onze klas of aan school dat je zou willen veranderen?

Een halve minuut klasgenoten raden

Combineer **Wie is het?** met **30 seconds** voor een snel kennismakingsspelletje. Elk kind krijgt een kaartje zoals uit bijlage 3. Schrijf bovenaan het kaartje je naam. Schrijf daaronder drie hints over jou die straks voorgelezen mogen worden. Vouw het kaartje dicht zodat de hints eerst nog niet zichtbaar zijn.

Verdeel de klas in twee teams. De kaartjes van het ene team worden de raadstapel van het andere team. Het raden gaat als volgt: één iemand van het team pakt steeds een kaartje met daarop een naam. Omschrijf om wie het gaat. Lukt het om de rest van het team deze naam te laten raden zonder de opgeschreven hints te gebruiken, dan krijgt het team 2 punten. Hebben ze de zelf opgeschreven hints nodig? Dan krijgt het team 1 punt. Lukt het niet om het kaartje te raden, dan gaat het kaartje terug in de stapel.

Hoe beter de kinderen elkaar kennen, hoe vaker het lukt om een 'tweepunter' te scoren.

Bespreek het spel even na. Was het makkelijk om een beschrijving te bedenken? Was het makkelijk om te raden? Hoe komt dat? Heb je nieuwe dingen gehoord die je nog niet wist?

Meer weten over ons programma?
Kijk op www.kivaschool.nl

Groepjes maken in de klas

Naast kennismaken is afwisseling in het samenwerken ook belangrijk voor een positieve en fijne sfeer in de klas. Met de vorige oefeningen heb je al veel aandacht kunnen besteden aan kennismakingsactiviteiten.

Op de basisschool werken kinderen vaak in kleinere groepen gedurende de week. Bij de samenstelling van groepjes ga je doelgericht te werk. Soms maak je deze groepen zelf om groepswork succesvol te laten verlopen of leerzame momenten te creëren. Op andere momenten kun je de groepssamenstelling aan het toeval overlaten. Zorg dan dat je manieren hebt om de samenstelling willekeurig te laten verlopen. Zo zorg je voor meer en beter contact tussen alle kinderen. Dat is een groot voordeel bij het vormen van een positieve sfeer in de groep. Om je op weg te helpen staan hieronder een aantal creatieve manieren van groepjes maken:

De lijnoefening

Gebruik de lijnoefening op groepjes te maken. Laat de kinderen op een lijn staan op basis van de tijd dat ze erover doen om naar school te komen. Aan de ene kant staat het kind dat er het langst over doet. Aan de andere kant het kind dat het snelst op school is. Maak groepjes op basis van de volgorde in de lijn. Neem bijvoorbeeld de eerste drie kinderen samen, of juist elke keer de buitenste twee. Aftellen is ook een strategie om in te zetten na afloop van de lijnoefeningen. Als kinderen op voorhand niet weten hoe ze je gaat verdelen, dan voorkom je dat ze zo gaan staan dat ze weten bij wie ze in het groepje komen. Andere mogelijke onderwerpen waarop je kinderen op een lijn kan zetten zijn:

- Leeftijd
- Huisnummer
- Tijd dat je bent opgestaan / tijd dat de wekker ging
- Alfabetische volgorde van voornaam/achternaam/laatste letter
- Mening over een gerelateerd onderwerp (helemaal eens tot helemaal oneens)

Hoe vaker je dit doet, hoe sneller het gaat. Wil je de vaart erin houden, maak er dan een competitie van tussen klassen. Doe op één dag dezelfde oefening met alle klassen die je hebt. Neem de tijd op vanaf het moment dat je de vraag stelt tot iedereen in de lijn staat. Zet dit op het bord. Benoem bij de volgende klas de tijd van de vorige en daag ze uit deze te verbeteren.

Set

Maak kaartjes met onderwerpen of foto's die bij elkaar horen. Verdeel de kaartjes over de kinderen. Vertel van tevoren hoeveel kaartjes samen een set vormen. De kinderen zoeken naar klasgenoten met kaartjes die bij hen passen. Elke set is een groepje. Laat de setjes aansluiten bij de vakinhoud of kies hoofdpersonen van bepaalde series, films of boeken die momenteel populair zijn in je groep.

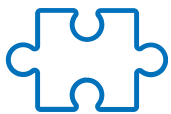
Speelkaarten

Een pakje speelkaarten heeft 52 kaarten (zonder jokers). Sorteert vooraf het aantal kaarten dat je nodig hebt. Kinderen die een kaart hebben met hetzelfde cijfer of symbool horen bij elkaar. Je kunt groepen maken van twee, drie of vier kinderen, afhankelijk van het aantal kaarten dat je per cijfer of symbool in het spel stopt. De kinderen vinden hun groepje door op zoek te gaan naar klasgenoten met dezelfde soort kaart.

Touwen

Knip evenveel touwtjes als tweetallen (of knoop steeds twee touwen aan elkaar voor viertallen). Houd de touwtjes in het midden vast en laat elk kind een uiteinde pakken. Kinderen die hetzelfde touw vasthouden zodra jij de touwen loslaat vormen een groepje.

Puzzelstukjes

Zorg voor verschillende puzzels van bijvoorbeeld vier stukken (afhankelijk van de groepsgrootte). Als je geen puzzels hebt, kun je ook een afbeelding uitprinten en in stukken knippen. De kinderen die samen een puzzel vormen zijn samen een groep.

Bijlage 1: Lijst met eigenschappen

1. Avontuurlijk	23. Respectvol
2. Aardig	24. Rustig
3. Helpt anderen (behulpzaam)	25. Serieus
4. Bescheiden	26. Tevreden
5. Betrouwbaar	27. Komt voor zichzelf op
6. Doorzetter	28. Zelfverzekerd
7. Duidelijk	29. Netjes (zorgvuldig)
8. Eerlijk	30. Creatief
9. Enthousiast	31. Weet wat je wil
10. Geduldig	32. Wil wat bereiken
11. Genieter	33. Past zich makkelijk aan
12. Gevoelig	34. Altijd nieuwe ideeën
13. Deelt veel (gul)	35. Kan goed luisteren
14. Handig	36. Moedig
15. Grappig	37. Spontaan
16. Werkt hard	38. Goede concentratie
17. Slim	39. Verantwoordelijk
18. Sterk	40. Vrolijk
19. Praat makkelijk	41. Zorgzaam
20. Ontspannen	42. Nieuwsgierig
21. Open	43. Geduldig
22. Positief (optimistisch)	44. Dapper

Bijlage 2: Bingokaart

Iets online gekocht	Heel hard gelachen	Gedanst	BINGO
Gekookt	Ruzie gemaakt	Een teamsport gespeeld	
Een boek gelezen	In het gras gelegen	Uitgeslapen	
Gekookt	Je lievelingseten gegeten	Een teamsport gespeeld	BINGO
Een goede grap gemaakt	Schoongemaakt	Bordspel gedaan / puzzel gemaakt	
Bij familie op bezoek geweest	Buiten een spel gedaan	Naar de bioscoop geweest	
Gechilled	Geknutseld	Een plant gekocht of gekregen	BINGO
Bordspel gedaan / puzzel gemaakt	Een boek gelezen	Bij familie op bezoek geweest	
Een boswandeling gemaakt	Heel hard gelachen	Online een game gespeeld	

Bijlage 2: Bingokaart

			BINGO

			BINGO

			BINGO

Bijlage 3: Halve minuut raden

naam:

naam:

naam:

naam:

naam:

naam: